

Dosarul nr. 3ra-876/22
2-19101111-01-3ra-30082022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (jud: V. Sîrbu)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: G. Mîra, G. Dașchevici, A. Bostan)

Î N C H E I E R E

12 octombrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Iurie Bejenaru
Aliona Miron

examinând admisibilitatea recursului depus de Xxxxx Xxxxx,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Xxxxx Xxxxx împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale și Casei Teritoriale de Asigurări Sociale sectorul Buiucani, mun. Chișinău cu privire la anularea actului administrativ individual și obligarea autorității publice de a recalcula pensia,

împotriva deciziei din 17 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul depus de Xxxxx Xxxxx și menținută hotărârea din 3 noiembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani,

c o n s t a t ă :

La 5 iunie 2019, Xxxxx Xxxxx a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale și Casei Teritoriale de Asigurări Sociale sectorul Buiucani mun. Chișinău cu privire la anularea actului administrativ individual și obligarea autorității publice de a recalcula pensia.

În motivarea acțiunii a indicat că la data de 25 octombrie 2018, a depus la Casa Teritorială de Asigurări Sociale sectorul Buiucani, mun. Chișinău o cerere, înregistrată cu nr. 98, prin care a solicitat informația din dosarul personal de pensionar, și anume: să i se elibereze extrasele autentificate cu ștampilă și semnătură privind calcularea detaliată a pensiei până la 1 ianuarie 1999 și după 1 ianuarie 1999, cu indicarea calculului fiecărui indice și formulelor detaliate, să i se ofere informația detaliată maximal, cum s-a ajuns la rezultatul de 1216,62 lei până la 1 ianuarie 1999 și cum s-a ajuns la cuantumul pensiei de 191,41 lei după 1 ianuarie 1999, și de ce nu a fost informată anterior despre acest fapt.

A menționat în acest context că a mai solicitat recalcularea pensiei până la 1 ianuarie 1999, reieșind din salariul mediu pe economie (având în vedere ramura în care a activat) pe toată perioada de cotizare, rugând, să se ia în calcul toate sporurile la salariul de funcționar public și recalculările ulterioare a plăților destinate retribuirii muncii, încasate în 2001.

Astfel, a explicat că a solicitat revizuirea calculării pensiei în anul 2015-2016, pentru perioada de după 1 ianuarie 1999, întrucât cuantumul pensiei este vădit eronat, deoarece în calitatea sa de funcționar public, salariul mediu a fost de circa 2 salarii medii pe economie. Or, salariul mediu valorizat de 4 780 lei este sub nivelul unui salariu mediu în ramura în care a activat la data de 1 septembrie 2018.

A opinat că corect ar fi trebuit luate circa 13 000 lei drept salariul valorizat după anul 1999, iar până la 1 ianuarie 1999 - de circa 7 mii lei, potrivit salariilor medii pe economie în ramura în care a activat.

A remarcat că a atras atenția Casei Teritoriale de Asigurări Sociale sectorul Buiucani mun. Chișinău că este xxxxx, a făcut tot posibilul pentru a nu întrerupe stagiul de cotizare, din care motiv a solicitat Ministerului Finanțelor, contribuirea la Bugetul Asigurărilor sociale în vederea suplinirii fondului cotizațiilor neachitate de stat în perioada decembrie 2005 - august 2007, când s-a aflat la evidență la oficiul forțelor de muncă. Întrucât nu a beneficiat de indemnizație de șomaj, dreptul său fiind încălcat, deoarece nu au fost plătite nici cotizațiile în fondul de pensii, fiind încălcat dreptul de proprietate garantat de art. 46 din Constituție și art. 1 al Protocolului nr. 1 CEDO.

În contextul dat, a invocat că la data depunerii cererii menționate, Casa Teritorială de Asigurări Sociale sectorul Buiucani mun. Chișinău în aceeași zi i-a oferit o copie a deciziei privind valorizarea pensiei către data de 1 octombrie 2018.

Ulterior, Casa Teritorială de Asigurări Sociale sectorul Buiucani, mun. Chișinău i-a expediat prin poștă scrisoarea cu nr. de ieșire 7406 din 22 noiembrie 2018: - decizia nr. 372 privind stabilirea pensiei de la 14 noiembrie 2015, fără a se indica data adoptării deciziei; - rezultatele pentru calcularea coeficientului pentru decizia nr. 372; - rezultatele pentru calcularea venitului asigurat pentru decizia nr. 372; - decizia nr. 31521 privind recalcularea pensiei de la 1 mai 2016; - rezultatele pentru calcularea coeficientului pentru decizia nr. 31521; - rezultatele pentru calcularea venitului asigurat pentru decizia nr. 31521.

A susținut că Casa Teritorială de Asigurări Sociale sectorul Buiucani, mun. Chișinău în ultima scrisoare a informat-o că, potrivit prevederilor art. 53 din Legea privind sistemul public de pensii nr. 156 din 14 octombrie 1998, în vigoare de la 1 ianuarie 1999, pensia pentru limita de vârstă se determină prin cumularea drepturilor la pensie din perioada anterioară (până la 1 ianuarie 1999) și cea posterioară (după 1 ianuarie 1999). Totodată, Casa Teritorială de Asigurări Sociale sectorul Buiucani, mun. Chișinău a informat-o că ar fi constatată, potrivit documentelor dosarului de pensionare de la 4 noiembrie 2015, că i s-a stabilit pensia pentru limita de vârstă pentru un an de stagiul de cotizare incomplet, în total de 26,8 ani, și anume, realizat până la 1 ianuarie 1999 de 20,6 ani și după 1 ianuarie 1999 de 6,2 ani, inclusiv perioada în care a beneficiat de indemnizație de șomaj de la 26 februarie 2002 până la 24 februarie 2003.

Astfel, a obiectat că potrivit extraselor din dosar, eliberate de Casa Teritorială de Asigurări Sociale sectorul Buiucani, mun. Chișinău, pe care le-a recepționat la 3 mai 2019, prin poștă (cu nr. de ieșire 2911 din 26 aprilie 2019), nu a fost luat în calcul stagiul pentru anii de studii din 1 septembrie 1976 – 27 noiembrie 1979. În special, nu se menționează faptul că a prezentat actul de la Academia Națională de Telecomunicații din Odessa, Ucraina din 17 decembrie 2015 nr. 01-02-201, privind

faptul repetării cursului în anul trei de studii pe motiv de sănătate. Menționează în acest context că, a beneficiat de bursă, a frecventat cursul de instruire în auditoriu inclusiv până la sfârșitul lunii noiembrie 1978. A beneficiat de bursă, inclusiv în lunile vacanței de vară, până în luna decembrie 1978, prevăzută de legislația în vigoare a URSS și a RSS Ucraina. Tot în acest act se menționează data încheierii studiilor la 30 iunie 1982. Pentru luna iulie 1982 a beneficiat de bursă de concediu post-academic (40 ruble) până la 1 august 1982, dată la care era obligată să se încadreze în câmpul muncii potrivit ordinului de repartizare emis de Ministerul Telecomunicațiilor al URSS, pe care l-a executat.

A accentuat că Casa Teritorială de Asigurări Sociale sectorul Buiucani mun. Chișinău a indicat că pentru perioada de activitate realizată până la 1 ianuarie 1999 pensia a fost calculată pe baza coeficientului individual al salariului - 1,82250 pentru o perioadă mai favorabilă de 60 luni consecutive (din 1993/2 luni până la 1998/10 luni) și cea realizată după 1 ianuarie 1999 determinată din venitul mediu lunar asigurat de 534,72 lei, confirmat în baza datelor din Registrul de stat al evidenței individuale. De asemenea Casa Teritorială de Asigurări Sociale sectorul Buiucani, mun. Chișinău a invocat prevederile art. 15 alin. (2) din Legea menționată, potrivit căreia asiguratul care la împlinirea vârstei de pensionare nu îndeplinește condiția privind stagiul total de cotizare de 30 ani pentru femei, dar confirmă un stagiul de cel puțin 15 ani, are dreptul la o pensie parțială, calculată proporțional numărului de ani de cotizare. Respectiv, pensia pentru limita de vârstă s-a calculat conform formulei prevăzute în anexa nr. 4, care este parte integrantă a Legii nr. 156 din 14 octombrie 1998, redând-o cu cifrele raportate la caz.

A mai menționat, că potrivit art. 33 alin. (1) al Legii nr. 156 din 14 octombrie 1999, pensia i-a fost recalculată începând cu 1 mai 2016, la cererea sa, după ce a prezentat certificatele cu privire la salariu, eliberate de către Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor al RM nr. de ieșire 06-01-20/16 din 21 ianuarie 2016.

A relatat că Casa Teritorială de Asigurări Sociale sectorul Buiucani mun. Chișinău a informat că urmare a indexării pensiei în anii 2016, cuantumul pensiei a fost majorat până la data valorizării (1 ianuarie 2018). Iar indexarea a fost efectuată potrivit ratei inflației și nu a fost raportată la salariul mediu pe ramura economiei naționale în care a activat, în domeniul comunicațiilor electronice în calitate de inginer și în calitate de funcționar public în cadrul administrației publice centrale ramurale.

A indicat că nefiind de acord cu încheierea Casei Teritoriale de Asigurări Sociale sec. Buiucani mun. Chișinău nr. 7406 din 22 noiembrie 2018, a depus o plângere la Casa Națională de Asigurări Sociale înregistrată cu nr. P-54/19 din 9 ianuarie 2019.

Astfel, a invocat în dezacord că la stagiul calculat de 26 ani și 8 luni, trebuiau adăugați încă trei ani de studii, potrivit art. 50 al Legii nr. 156 din 14 octombrie 1999, care prevede la lit. e) că, studiul în instituțiile de învățământ superior de zi, drept activitate, care se include în stagiul de cotizare.

A mai concretizat că în perioada 1 august 1982 – 1 septembrie 1983, potrivit carnetului de muncă, a avut stagiul de 1 an în calitate de inginer în domeniul radiocomunicațiilor și o lună în calitate de lucrător agricol temporar; în perioada 1 septembrie 1983 - 5 mai 1983 a activat în calitate de inginer; în perioada 6 mai 1992

– 29 iulie 1992 - fiind la evidența oficiului forțelor de muncă a beneficiat de indemnizație de șomaj; în perioada 1 august 1992 – 1 ianuarie 1999, deci 6 ani și 5 luni a fost real încadrată în câmpul muncii; în perioada 1 ianuarie 1999 – 11 martie 2008, deci 9 ani 2 luni și 11 zile a fost încadrată în câmpul muncii și a achitat cotizații; în perioada 29 mai 2003 – 7 noiembrie 2005 a achitat cotizații ca fondator al ÎI „Xxxxx Xxxxx” (carnet de muncă AA nr. 0139656); în perioada 18 noiembrie 2005 – 16 august 2007 - 1 an și 8 luni - șomaj, nu a beneficiat de ajutor.

Consideră că în dosar sunt suficiente probe privind faptul că stagiul complet de 30 ani a fost realizat.

Menționează că, Casa Națională de Asigurări Sociale i-a respins contestația prin actul administrativ formal nemotivat din 18 februarie 2019.

A relatat că la data de 5 martie 2019 a solicitat examinarea repetată a plângerii de către Casa Națională de Asigurări Sociale prin cererea nr. P-613/19, însă din nou i-a fost oferit un răspuns formal nemotivat cu nr. p-613/10 din 9 aprilie 2019, pe care la recepționat la 15 aprilie 2019.

La caz, a menționat că după ce a făcut cunoștință cu materialele dosarelor ambelor contestații, a constatat că autoritatea ierarhic superioară nici nu a ridicat dosarul de la Casa Teritorială de Asigurări Sociale sec. Buiucani mun. Chișinău, iar la cererea repetată copiile materialelor din dosarul său de pensionare a fost expediat prin scrisoarea nr. 2911 din 26 aprilie 2019, care a fost recepționat pe data de 3 mai 2019.

Și-a întemeiat pretențiile în baza dispozițiilor art. 21, 22, 23, 25, 28, 30, 31, 32, 85, 92, 118, 119, 120, 206 Cod administrativ, art. 16, 46, 47, 51 din Constituția Republicii Moldova, art. 1 protocolul 1, art. 14, art. 1 protocolul nr. 12 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

A solicitat admiterea acțiunii, anularea actelor Casei Teritoriale de Asigurări Sociale sectorul Buiucani mun. Chișinău și Casei Naționale de Asigurări Sociale privind recalcularea pensiei Xxxxx Xxxxx, constatarea stagiului de cotizare pentru pensionare de 30 ani, repunerea în drepturile lezate și obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale la recalcularea pensiei de vârstă și valorizarea cu indicarea stagiului de cotizare corect de 30 ani, cu actualizarea anuală a pensiei la data de 3 noiembrie, reieșind din salariul mediu actualizat anual pe ramura economiei naționale în care a activat, potrivit salariilor de funcție pe care le-a ocupat, inclusiv în calitate de funcționar public cu toate suplimentele, achitarea diferenței dintre pensia real achitată și pensia recalculată potrivit pct. 1 imediat, începând cu 3 noiembrie 2015 până la data recalculării pensiei potrivit deciziei instanței de judecată.

La 15 iunie 2020, reclamanta Xxxxx Xxxxx a depus o cerere de concretizare a pretențiilor din acțiune, solicitând admiterea cererii,

1. Revizuirea tuturor deciziilor Casei Naționale de Asigurări Sociale privind stabilirea și recalcularea pensiei de vârstă în dosarul de pensionare al Xxxxx Xxxxx nr. 930149500, după cum urmează:

1) Decizia de schimbare a pensiei nr. 93/2015/64787:

a) anularea datei terminării pensiei de invaliditate din 1 ianuarie 2016;

b) stabilirea datei terminării pensiei de invaliditate din 4 noiembrie 2015;

c) stabilirea datei pensiei de vârstă din „4 noiembrie 2015”, recalcularea și achitarea diferenței;

d) modificarea termenilor de începere a calculării anilor de cotizare pentru stabilirea pensiei de vârstă: începând din 1 septembrie 1976, incluzând și perioadele:

- din 30 iunie 1978-1 septembrie 1978, potrivit certificatului eliberat de Institutul Electrotehnic de telecomunicații din Odessa, Ucraina (actualmente ONAT), privind repetarea anului de studii pe motiv de stare a sănătății;

- din 18 decembrie 2005 – 16 august 2007, în legătură cu statutul de șomer, potrivit certificatelor de confirmare a statutului de șomer, inclusiv a certificatului nr. 110 din 25 octombrie 2018 eliberat de Agenția pentru ocuparea forței de muncă a mun. Chișinău;

e) recalcularea pensiei de vârstă, cu toți coeficienții actualizați la data de 3 noiembrie a fiecărui an de cotizare și de calculare a pensiei, reieșind din rezultatele modificărilor potrivit datelor indicate supra la lit. a), b), c), d) și salariul mediu actualizat anual la 03 noiembrie pe ramura economiei naționale în care a activat (comunicații electronice), potrivit salariilor de funcție pe care le-a ocupat, inclusiv în calitate de funcționar public cu toate suplimentele, gradele de calificare, inclusiv pentru xxxxx;

f) achitarea diferenței pensiei după recalculare.

2) Decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 93/2016/371 în conformitate cu modificările potrivit datelor revizuirii deciziei Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 93/2015/64787;

3) Decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 93/2016/372 în conformitate cu modificările potrivit datelor revizuirii deciziei Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 93/2015/64787 și deciziei Casei Naționale de Asigurări Sociale 93/2016/371;

4) Decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 93/2016/31521 în conformitate cu modificările potrivit datelor revizuirii deciziilor Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 93/2015/64787, nr. 93/2016/371, nr. 93/2016/372;

5) Decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 93/2018/5200 privind valorizarea pensiei în conformitate cu modificările potrivit datelor revizuirii deciziilor Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 93/2015/64787, nr. 93/2016/371, nr. 93/2016/372, nr. 93/2016/31521, reieșind din salariul mediu actualizat anual la 3 noiembrie pe ramura economiei naționale în care a activat (comunicații electronice), potrivit salariilor de funcție pe care le-a ocupat, inclusiv în calitate de funcționar public cu toate suplimentele, gradele de calificare, inclusiv pentru xxxxx.

2. Dispunerea recalculării și achitării diferenței pensiei după revizuirea deciziilor Casei Naționale de Asigurări Sociale pe dosarul de pensionare a Xxxxx Xxxxx din 3 noiembrie 2015.

Prin încheierea din 2 septembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, a fost respinsă ca neîntemeiată cererea Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la declararea inadmisibilă a acțiunii depuse de Xxxxx Xxxxx.

Prin decizia de inadmisibilitate din 5 ianuarie 2021 a Curții Constituționale a fost declarată inadmisibilă sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a art. 50 alin. (2) din Legea privind sistemul public de pensii nr. 156 din 14 octombrie 1998, ridicată de Xxxxx Xxxxx.

Prin hotărârea din 3 noiembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani a fost respinsă acțiunea ca fiind neîntemeiată.

La 18 noiembrie 2021, Xxxxx Xxxxx a depus apel împotriva hotărârii din 3 noiembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, iar în urma notificării la 4 ianuarie 2022 a hotărârii motivate, la data de 2 februarie 2022 a prezentat motivarea apelului, cu respectarea termenelor prevăzute de art. 232 Cod administrativ.

Prin decizia din 17 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul depus de Xxxxx Xxxxx și menținută hotărârea din 3 noiembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

Pentru a pronunța această decizie, instanța de apel a reținut că în pct. 78 din Regulamentul privind modalitatea de calculare a pensiilor și modalitatea de confirmare a stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 165 din 21 martie 2017, este stipulat expres că, perioada de studii în instituțiile de învățământ superior de zi de până la 1 ianuarie 1999 se confirmă prin diplomă sau prin certificat de arhivă cu privire la perioada și absolvirea studiilor, iar în stagiul de cotizare se ia în considerare întreaga perioadă de studii la secția de zi, cu excepția anilor în care a fost repetat același curs de studiu.

În același timp cu referire la prevederile art. 5 alin. (1) lit. c) din Legea privind sistemul public de pensii nr. 156 din 14 octombrie 1998 și pct. 4 din Hotărârea Guvernului nr. 417 din 3 mai 2000 despre aprobarea Regulamentului cu privire la modul de calculare și confirmare a stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiei, instanța de apel a notat că perioada 18 noiembrie 2005 – 16 august 2007 în care Xxxxx Xxxxx s-a aflat la evidența Agenției pentru ocuparea forței de muncă, nu poate fi inclusă în stagiul de cotizare pentru stabilirea pensiei, deoarece în această perioadă Xxxxx Xxxxx nu a beneficiat de ajutor de șomaj, fapt ce se confirmă prin certificatul AOFM nr. 7 din 12 ianuarie 2016.

Cu referire la pretențiile privind recalcularea pensiei de vârstă, cu toți coeficienții actualizați la data de 3 noiembrie a fiecărui an de cotizare și de calculare a pensiei, reieșind din rezultatele modificărilor potrivit datelor indicate supra la lit. a), b), c), d) și salariul mediu actualizat anual la 3 noiembrie pe ramura economiei naționale în care a activat (comunicații electronice), potrivit salariilor de funcție pe care le-a ocupat, inclusiv în calitate de funcționar public cu toate suplimentele, gradele de calificare, inclusiv pentru xxxxx, instanța de apel a subliniat că, conform art. 52¹ alin. (1) și (2) al Legii nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii, venitul mediu lunar asigurat realizat începând cu 1 ianuarie 1999 și inclus în calculul pensiilor pentru limită de vârstă și al pensiei de dizabilitate, stabilite până la 1 aprilie 2017, se valorizează reieșind din creșterea salariului mediu pe economie în anul precedent anului stabilirii pensiei față de anul realizării venitului asigurat, cu determinarea diferenței în mărimea pensiei. Diferența în mărimea pensiei obținute se indexează cu coeficientul cumulativ de indexare a pensiilor de la anul stabilirii pensiei pînă la anul valorizării venitului asigurat, stabilit de Guvern, și se adaugă la cuantumul pensiei în plată la data valorizării.

Prin urmare, instanța de apel a conchis că pretenția indicată supra nu își găsește confirmare prin prisma cadrului normativ în vigoare la data desfășurării activității administrative, prin urmare argumentele apelantei în acest sens sunt lipsite de suport juridic.

Cu referire la capătul de acțiune privind modificarea deciziei de schimbare a pensiei nr. 93/2015/64787, instanța de apel a menționat că în conformitate cu prevederile art. 11 alin. (2) al Legii nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii, pensionarului în drept să obțină o altă categorie de pensie i se acordă această pensie de la data depunerii cererii și documentelor necesare.

Instanța de apel a reținut că începând cu 11 martie 2008, Xxxxx Xxxxx a beneficiat de pensie de dizabilitate, iar prin decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale sectorul Buiucani mun. Chișinău nr. 93/2015/64787 din 9 decembrie 2015, apelanta a fost transferată la pensie parțială pentru limita de vârstă pentru un stagiul de cotizare incomplet de 22,2 ani (până la 1 ianuarie 1999 de 16 ani și după 1 ianuarie 1999 de 6,2 ani), data obținerii dreptului 4 noiembrie 2015.

În baza cererii din 11 ianuarie 2016 și a certificatului de confirmare a studiilor superioare la secția de zi, apelantei i s-a reexaminat pensia pentru un stagiul de cotizare realizat până la 1 ianuarie 1999 de 20,6 ani și după 1 ianuarie 1999 de 6,2 ani, în total 26,8 ani.

Totodată, instanța de apel a stabilit că pentru perioada de activitate realizată până la 1999, pensia a fost calculată pe baza coeficientului individual al salariului pentru cele mai favorabile 60 luni consecutive (1993(2), 1994(12), 1995(12), 1996(12), 1997(12), 1998(10)) - 1,82250 din ultimii 15 ani de muncă până la 1 ianuarie 1999 și pentru perioada de după 1 ianuarie 1999 din venitul mediu lunar asigurat - 534,72 lei luând în considerație stagiul de cotizare indicat (inclusiv perioada în care Xxxxx Xxxxx a beneficiat de ajutor de șomaj), mărimea căreia a constituit - 915,69 lei lunar.

La caz, instanța de apel a accentuat că prin Legea nr. 290 din 16 decembrie 2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, Legea privind sistemul public de pensii 156/1998, a fost completată cu art. 52¹, care prevede valorizarea veniturii mediu lunar asigurat realizat începând cu 1 ianuarie 1999 și inclus în calculul pensiei pentru limită de vârstă și a pensiei de dizabilitate stabilite până la 1 aprilie 2017, reieșind din creșterea salariului mediu pe economie în anul precedent anului stabilirii pensiei față de anul realizării veniturii asigurat.

Astfel, instanța de apel a remarcat că prevederile art. 11 în coroborare cu art. 33 alin. (5) al Legii nr. 156/1998 reglementează fără echivoc data acordării noilor drepturi la pensie în cazul recalculării sau obținerii dreptului la o altă categorie de pensie.

Instanța de apel a remarcat că în cazul obținerii dreptului la o altă categorie de pensie, solicitantului i se acordă pensie de la data depunerii cererii (de la solicitare), iar în cazul recalculării, noile drepturi la pensie se acordă începând cu luna următoare celei în care a fost depusă cererea și actele necesare la organul de asigurări sociale, fapt confirmat prin deciziile emise de către Casa Națională de Asigurări Sociale în privința Xxxxx Xxxxx.

În consecință, instanța de apel a conchis că prima instanță în mod justificat a respins acțiunea ajungând la concluzia că actele administrative individuale adoptate în privința Xxxxx Xxxxx au fost emise de către autoritatea publică pârâtă în strictă conformitate cu prevederile legale.

La 19 mai 2022, Xxxxx Xxxxx a depus recurs împotriva deciziei din 17 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău, iar la data de 6 septembrie 2022 a prezentat motivarea recursului.

În susținerea recursului a invocat dezacordul cu decizia instanței de apel, considerând-o neîntemeiată deoarece este contrară legii și nu este motivată.

A reiterat motivele de fapt și de drept expuse în cererea de apel și în cererea de chemare în judecată.

A opinat că instanța de apel nu a exercitat controlul judecătoresc, or decizia acesteia a fost emisă fără examinarea tuturor probelor din dosar și a argumentelor invocate, fiind una inechitabilă și formală.

Astfel, a accentuat că prin decizia instanței de apel au fost încălcate drepturile fundamentale garantate de art. 16, 20, 46, 47, 51 din Constituția Republicii Moldova și art. 1 Protocolul 1, 6 paragraful 1, art. 14, art. 1 protocolul nr. 12 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Recurentul a solicitat admiterea recursului, casarea integrală a deciziei instanței de apel cu pronunțarea unei noi decizii de admitere a acțiunii sau dispunerea rejudecării apelului.

În adresa intimaților a fost expediată copia recursului, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței, însă aceștia recepționând copia recursului (f. d. 172-173, vol. II) nu și-au valorificat dreptul procedural de depunere a referinței.

În conformitate cu art. 244 alin. (1) Cod administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

În conformitate cu art. 245 alin. (1) și (2) Cod administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 17 mai 2022, dispozitivul fiind notificată recurentului la data de 19 mai 2022, iar decizia motivată ce se solicită a fi casată la data de 12 august 2022, fapt ce se confirmă prin recipisa și avizul de recepție a scrisorii recomandate anexate la dosar (f. d. 154, 159, vol. II). Astfel, recursul depus la 19 mai 2022 (f. d. 156, vol. II) și motivarea recursului prezentată la data de 6 septembrie 2022 (f. d. 165, vol. II), sunt în termen.

Examinând temeiurile invocate în recursul depus de Xxxxx Xxxxx, în raport cu materialele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 246 alin. (1) Cod administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, iar în acord cu alin. (2) din art. 246 Cod administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f). Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ

exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeuri concludente și serioase.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține cu valoare de principiu jurisprudențial, că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevolutiv al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin. (2) din Codul administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de

drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În circumstanțele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Xxxxx Xxxxx.

În conformitate cu art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție dispune:

Recursul depus de Xxxxx Xxxxx se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Iurie Bejenaru

Aliona Miron